

ŞEHİTLİK YÖNETMELİĞİ

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 3/10/2016, **No: 2016/9430**
Yayımlandığı R. Gazetenin Tarihi : 12/11/2016, **No: 29886**
Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 5, Cildi: 58,

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; şehitlik yerlerinin tespiti, tescili, tahsisi, yönetimi, inşası, bakımı, onarımı ve koruma işlemleri ile şehitliklere kimlerin defnedileceğine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Kamu idaresi: 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri ve bu idarelerin ödenmiş sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmelerden Türk Ticaret Kanununa tabi olmayanlarla özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumlarını,

b) Şehitlik: Bu Yönetmelik uyarınca şehitlik olarak tescil veya tahsis edilen yerleri,

c) Tahsis: Hazinesin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile mülkiyeti kamu idarelerine ait taşınmazlardan şehitlik olarak belirlenenlerin ilgili yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığına veya il özel idaresine tahsisini,

ç) Tescil: Şehitlik olarak belirlenen ve kamulaştırma, satın alma, bağış ve benzeri yollarla edinilen taşınmazların büyükşehir olan illerde yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, diğer illerde il özel idaresi adına tapuya tescil işlemlerinin yapılmasını, ifade eder.

Şehitliklere defnedilecek kişiler

MADDE 3- (1) Aşağıdaki kişiler şehitliklere defnedilir.

a) Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında görev yapan subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman erbaş ile sözleşmeli erbaş ve erler, Jandarma Genel Komutanlığında Jandarma Hizmetleri Sınıfında ve Sahil Güvenlik Komutanlığında Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfında bulunan kamu personeli ile sözleşmeli subay ve astsubaylar, uzman erbaşlar ve sözleşmeli erbaş ve erler, Emniyet Teşkilatında Emniyet Hizmetleri Sınıfında bulunan kamu personeli, Millî İstihbarat Teşkilatı mensupları ile askerlik yükümlülüğünü yerine getiren yedek subay, erbaş ve erlerden;

1) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 45 inci ve 64 üncü maddeleri veya 56 ncı maddesi ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesinde sayılan durumlarda,

2) 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde sayılanlardan, aynı bentlerde sayılan durumlar ile aynı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan durumlarda,

3) 23/4/1981 tarihli ve 2453 sayılı Yurt Dışında Görevli Personele Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda,

4) 18/12/1981 tarihli ve 2566 sayılı Bazı Kamu Görevlilerine Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda,

5) 28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanununun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı Kanunun 13 üncü maddesinde sayılan durumlarda,

6) 25/10/1983 tarihli ve 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu kapsamında görevlendirilenlerden, aynı Kanunun 28 inci maddesinde sayılan durumlarda,

7) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 17 nci maddesinde sayılan durumlarda,

8) 28/2/1985 tarihli ve 3160 sayılı Emniyet Teşkilâtı Uçuş ve Dalış Hizmetleri Tazminat Kanununun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan durumlarda,

9) 10/11/1988 tarihli ve 3497 sayılı Kara Sınırlarının Korunması ve Güvenliği Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde sayılan birliklerde görev yapanlardan, aynı Kanunun 3 üncü maddesinde sayılan durumlarda,

10) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile aynı fıkranın (h) bendinde sayılanlardan, aynı maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile ikinci fıkrasında sayılan durumlarda,

11) 24/2/2000 tarihli ve 4536 sayılı Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanunun 12 nci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda,

hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarında görev yapan ve (a) bendi kapsamında yer almayan kamu personelinden;

1) 5434 sayılı Kanunun mülga 64 üncü maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında sayılan durumlarda,

2) 2330 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde sayılanlardan, aynı bentlerde sayılan durumlar ile aynı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan durumlarda,

3) 2453 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda,

4) 2566 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda,

5) 2935 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilenlerden, aynı Kanunun 28 inci maddesinde sayılan durumlarda,

6) 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde sayılanlardan, aynı maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile ikinci fıkrasında sayılan durumlarda,

7) 4536 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde sayılan kişilerden, aynı maddede sayılan durumlarda,

hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

c) Geçici ve gönüllü köy korucularından;

1) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında sayılan durumlarda,

2) 2330 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde sayılanlardan, aynı bentlerde sayılan durumlar ile aynı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan durumlarda,

3) 2935 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilenlerden, yetkili makamlarca görevlendirildikleri resmen belgelenmek şartıyla, aynı Kanunun 28 inci maddesinde sayılan durumlarda,

4) 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde sayılanlardan, aynı maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile ikinci fıkrasında sayılan durumlarda,

5) 4536 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde sayılan kişilerden aynı maddede sayılan durumlarda,

hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

ç) (a), (b) ve (c) bentleri dışında kalanlardan;

1) 2330 sayılı 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde sayılanlardan, aynı bentlerde sayılan durumlar ile aynı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan durumlarda,

2) 2935 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilen veya çalışma yükümlülüğüne tabi tutulanlardan, yetkili makamlarca görevlendirildikleri veya çalışma yükümlülüğüne tabi tutuldukları resmen belgelenmek şartıyla, aynı Kanunun 28 inci maddesinde sayılan durumlarda,

3) 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde sayılanlardan, aynı bentte sayılan durumlarda,

4) 4536 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde sayılan kişilerden, yetkili makamlarca görevlendirildikleri resmen belgelenmek şartıyla, aynı maddede sayılan durumlarda,

5) Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumuna ait fabrika, işletme, müessese veya bağlı ortaklıklarda görevli olanlardan, 3713 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde sayılan durumlarda,

hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

d) 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde sayılanlardan, aynı bentte sayılan durumlarda hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

e) (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde sayılan durumlarda yaralananlardan daha sonra bu yaralanmanın sebep ve tesiri ile hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

(2) Aşağıdaki kişiler şehitliklere defnedilmez.

a) Kasit, disiplinsizlik veya suç teşkil ettiği değerlendirilen eylemleri sonucu hayatını kaybedenler.

b) Bünyesel rahatsızlık veya hastalık, intihar veya intihara teşebbüs, uyuşturucu, bağımlılık yapıcı veya keyif verici madde kullanımı, kendisini askerliğe veya göreve elverişsiz hale getirme sebebiyle meydana geldiğı değerlendirilen kaza ve olaylar sonucu hayatını kaybedenler.

c) Kanuni izinler, hava değişimi veya bunlara gidiş ve dönüşler esnasında hayatını kaybedenler ile bakaya, firar, izin tecav z  ve hava değişimi tecavüzünde iken hayatını kaybedenler.

şehitliğe defin kararı

MADDE 4- (1) şehitliğe defin kararı aşağıdaki makamlarca verilir.

a) Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Bakanlığında görev yapan subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erler ile askerlik yükümlülüğünü yerine getiren yedek subay, erbaş ve erler hakkında bağlı bulundukları kuvvet komutanlığı; diğer kamu personeli hakkında ilgisine göre Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Bakanlığı veya bunların yetki vereceğı makamlar.

b) Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında görev yapan subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erler, askerlik yükümlülüğünü yerine getiren yedek subay, erbaş ve erler ile diğer kamu personeli hakkında bağlı bulundukları komutanlık veya bunların yetki vereceğı makamlar.

c) Jandarma Genel Komutanlığında Jandarma Hizmetleri Sınıfında ve Sahil Güvenlik Komutanlığında Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfında bulunan kamu personeli, sözleşmeli subay ve astsubaylar, uzman erbaşlar ve sözleşmeli erbaş ve erler ve bu komutanlıklarda askerlik yükümlülüğünü yerine getiren yedek subay, erbaş ve erler ile diğer kamu personeli ve Emniyet Genel Müdürlüğü personeli ve bu kurumların 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamına girenleri hakkında olayın meydana geldiğı il valiliği.

 ) Milli İştihbarat Teşkilatı mensupları hakkında Milli İştihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı.

d) Yurtdişında sürekli görev veya her türlü geçici görev sebebiyle bulunanlar hakkında bağlı bulundukları kurumlar.

e) 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yer alanlardan, (c) bendinde sayılanlar dişında kalanlar hakkında bağlı bulundukları kurumlar.

f) (a), (b), ( ), (d) ve (e) bentlerinde sayılanların dişında kalanlar hakkında olayın meydana geldiğı il valiliği.

(2) şehitliğe defin kararı veren makamlarca 3 üncü maddedeki esaslara göre şehitliğe defin kararı verilmesi ve şehitliğe defin yapılması, hayatını kaybeden kişinin yakınlarına ilgili mevzuatına göre sağlanacak haklara ilişkin hak sahipliği sonucunu doğurmaz. Hak sahipliği, yetkili kurum ve kuruluşlarca ilgili mevzuatına göre tespit edilir.

şehitliğe defin süreci

MADDE 5- (1) şehitliğe defin kararı veren makam tarafından hayatını kaybeden kişinin sırasıyla eşinden, en büyük reşit çocuğundan, anasından, babasından, en büyük reşit kardeşinden hangi şehitliğe ya da mezarlığa defin yapılmasını talep ettiğine dair yazılı beyan alınır ve bu beyan defin yapılacağı il valiliğine bildirilir. Söz konusu beyan belirtilen sıraya uygun olarak hayatını kaybeden kişinin yalnızca bir yakınından alınır.

(2) Defn yeri valiliğince, defne ilişkin gerekli hazırlıklar yapılır. Hayatını kaybeden kişinin yakınının talebi sebebiyle şehitlikler dışındaki mezarlıklara defn işlemleri yerel yönetimler ile koordine edilir.

Temsili mezar

MADDE 6- (1) 3 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan kişi hakkında gaiplik kararı alınması halinde gaiplik kararı alınan kişinin eşinin, eşi yoksa sırasıyla en büyük reşit çocuğunun, anasının, babasının, en büyük reşit kardeşlerinden birinin talep etmesi üzerine ilgili valilikçe şehitlikte temsili mezar yaptırılır.

Şehitlik yerlerinin belirlenmesi

MADDE 7- (1) Yurtiçinde ve yurtdışında bulunan ve aşağıdaki şartları taşıyan yerler şehitlik olarak belirlenir.

a) Genel veya bölgesel bir savaşta hayatını kaybedenlerin defnedildiği yerler ve mezarlıklar.

b) Hareket halinde bulunan askeri birliklerin toplu bulunduğu yerlerde hayatını kaybedenlerin defnedildiği yerler.

c) 3 üncü maddede belirtilen kişilerin defnedilmesi için ayrılan yerler.

(2) Şehitlik yerlerinin belirlenmesi işlemleri yurtiçinde valiliklerce, yurtdışında Dışişleri Bakanlığı vasıtasıyla ilgili ülkelerle varılacak mutabakata göre yürütülür.

(3) Yurtiçinde valilikler tarafından belirlenen şehitlik yerleri, büyükşehir olan illerde yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları, diğer illerde il özel idareleri tarafından edinilerek kendi adlarına tapuya tescil ettirilir. Şehitlik yeri olarak belirlenen alan içerisinde Hazinesin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar ve/veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile mülkiyeti kamu idarelerine ait taşınmazların bulunması halinde bu taşınmazlar şehitlik olarak kullanılmak üzere duruma göre Maliye Bakanlığı ya da maliki kamu idaresi tarafından ilgili yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığına veya il özel idaresine tahsis edilir.

Şehitliklerin yönetim, inşaa, bakım, onarım ve koruma işlemleri

MADDE 8- (1) Yurtiçinde bulunan şehitliklerin yönetim, inşaa, bakım, onarım ve koruma işlemleri valilikler, yurtdışında bulunanların ise büyükelçilikler, büyükelçilik bulunmayan yerlerde Dışişleri Bakanlığının o yerdeki temsilcilikleri tarafından yürütülür.

Şehitliklerin düzenlenmesi

MADDE 9- (1) Yurtiçindeki şehitlikler aşağıdaki şekilde düzenlenir.

a) Şehitliklerde ek-2'de yer alan tip anıt projesi uygulanır. Ancak özellik arz eden şehitliklerde özel proje uygulaması yapılabilir.

b) Şehitliklerde yeterli büyüklükte tören alanı ayrılır.

c) Şehitliğin emniyete alınması maksadıyla çevre emniyet duvarı inşaa edilir.

ç) Valiliklerce inşaat yatırım programına alınan şehitliklerde bütçe durumu gözetilerek albüm binası ve bekçi evi kurulur.

d) Şehitliklerde uygulanacak aydınlatma, sulama, teraslama, bahçe ve yaya yolları gibi altyapıya ilişkin standartlar valiliklerce belirlenir.